

KESKKONNAMINISTERIUM

Atmosfääriõhu kaitse seadus

Kaidi Virronen

Peaspetsialist

Välisõhu osakond

Ettekanne

- paar sõna õhupaketist – NEC ja MCP direktiiv;
- AÕKS, AÕKSi peamised nõuded ja AÕKSi muutmine.

Õhukvaliteet Euroopa Liidus

- Väga paljudel riikidel, sh enamikus suurlinnadest, on ületamisi kehtivate EL õhukvaliteedi piirväärtuste suhtes, samuti viimase seisuga 10-l riigil ületamised 2010. aastaks ja edaspidi kehtestatud riiklike piirkoguste suhtes
- 2013. aasta detsembris algatati EL õhupakett, mille osaks oli EL puhta õhu programm, teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise direktiivi (NECD) muutmine ja uus keskmiste põletusseadmete direktiiv (MCPD)
- Õhupaketis kavandatud heite piiramise sisuline eesmärk on see, et 2020. aastaks oleksid EL õhukvaliteedi piirväärtused saavutatud peaaegu kõigis seirejaamades
- 2030. aastaks soovitakse, et õhukvaliteet läheneks enam WHO poolt soovitatavatele piirväärtustele, mis on praegu kehtivatest oluliselt karmimad

Keskkonnaõiguse kodifitseerimisest

- 2007. aastal alustati Justiitsministeeriumi algatusel keskkonnaõiguse kodifitseerimist
- 2009. aastal kutsus Justiitsministeerium kokku välisõhu valdkonna keskkonnaseadustiku eriosa seaduse koostamise töögrupi
- 2011. aastal andis töögrupp Keskkonnaministeeriumile üle atmosfääriõhu kaitse seaduse eelnõu esialgse versiooni

Kodifitseerimise eesmärk on ühtlustada ja süstematiseerida kogu keskkonnaõigus üheks tervikuks

AÕKS jõustus 01.01.2017

Keskkonnaseadustiku üldosa seadus

- Keskkonnaseadustiku üldosa seadus võeti vastu veebruaris 2011
- Üldosa jõustus välisõhu valdkonnas koos atmosfääriõhu kaitse seaduse (AÕKS) jõustumisega 1.01.2017

<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062016019?leiaKehtiv>

AÕKSi ja VÕKSi regulatsiooni erinevused tulenevalt kodifitseerimisest

- **Uued (ja seni kasutatud) mõisted:**
  - 1) heiteallikas (saasteallikas)
  - 2) õhukvaliteedi tase (välisõhu saastatuse tase)
  - 3) õhukvaliteedi piirväärtus (saastatuse taseme piirväärtus)
  - 4) õhukvaliteedi piirväärtuse ületamise määr (saastetaluvuse piirmäär)
  - 5) heiteallikast välisõhku saasteainete väljutamine (saasteallikast välisõhku saasteainete eraldumine)
  - 6) õhusaasteluba (välisõhu saasteluba)
- **Senisest loogilisem struktuur**
- **Mõningane kohustuste ümberjaotamine (nt õhukvaliteedi parandamise tegevuskava koostamine KOV tasemel)**

Muud olulised muudatused AÕKSis

- Lõhnasätete täiendamine
- Välisõhu mürakaardi koostamise nõude kehtestamine KOV-ile olulise müraallika korral
- Registreeringu kohustus (01.01.2018)
- Ühtsele seireandmete süsteemile üleminek ettevõtte pidevseire korral (01.07.2018)
- Õhukvaliteedi direktiivi sätete ülevõtmine (tulenevalt EK algatatud rikkumismenetluse esimesest etapist, muudatused ainult sõnastuslikud)

Üldised muudatused õhusaasteloas

- ✓ Nn informatiivsete saasteainete kadumine - AÕKS § 91 lõige 1 punkt 3 ja AÕKS § 98 lõige 1 punkt 3:

„väljutatavate saasteainete nimetused ning andmed saasteainete heitkoguste kohta, kui saasteaine heitkogus on aastas vähemalt üks kilogramm ja õigusaktides ei ole sätestatud teisiti“.

St, loale kantakse kõik saasteained, mille heitkogus on üle 1 kg aastas ning nende eest tuleb tasuda ka keskkonnatasusid (varasemalt ainult künniseid ületanud saasteained). 1 kg sisse arvestatakse ka alla künnise jäävad seadmed!

- ✓ Vähendatud on saasteaineid, millele kehtestatakse õhukvaliteedi piirväärtus (AÕKS § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud määrus – kokku 30 saasteainet);
- ✓ Nimetatud määrusest on kaotatud ka saasteainete grupid – määruse muutmise eesmärk – vähendada halduskoormust. *(AÕKSi muutmisel lisasime ka LOÜde sätte – lubame summeerimist, kui saasteainel puudub õhukvaliteedi piirväärtus)*

Õhusaasteloa künnised <https://www.riigiteataja.ee/akt/128062016019?leiaKehtiv>

Õhusaasteloa vajadus määratletakse § 79 lõike 3 alusel kehtestatud määrusega
– muudetud on järgmisi künnisvõimsusi, luba on nõutav kui:

- ✓ Tanklad – terminali või tankla summaarne naftasaaduste, mPõletusseadmed - kätise kõikide ühel tootmisterritooriumil asuvate põletusseadmete summaarne soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus kütuse põletamisel on võrdne või suurem kui **1 MW** – varasemalt **0,3 MW**.
- ✓ Mootor- või vedelkütuste, kütusekomponentide või kütusesarnaste toodete (alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse § 20 kohaselt) laadimiskäive aastas on **10 000 m³** või suurem – varasemalt **2000 m³**.

Õhusaasteloa künnised

Määruse lisas on sätestatud saasteainete künniskogused.

Muudetud künniskogused:

- ✓ LOÜ-d **0,5 t/a** – varasemalt **0,1 t/a**.
- Kokku tähendab künniste muutmine ligikaudu 600 loa kaotamist.
- Õhusaasteloa kohustusega paikse heiteallika käitaja peab enne vastava heiteallika ehitusloa taotlemist omama õhusaasteluba.

PS! Kui seadmele või tegevusele on kehtestatud künnisvõimsus, siis künniskoguseid ei kohaldata! Määruse § 3 lõige 6.

PS! Käitised, mis ületavad vanu künniseid, kuid jäävad alla uute künniste, tuleb Keskkonnaametis registreerida 1. jaanuarist 2018.

Registreering

- ✓ AÕKSI 4. peatükk, 1. jagu. Jõustub alates 01.01.2018. Kännised kehtestatakse § 80 lõike 2 alusel kehtestatava määrusega.
- ✓ Registreeringukohustusega hõlmatakse kolm tegevusala: põletusseadmed, tanklad ja sea-, veise- ning linnukasvatus.
- ✓ Registreerimine on vajalik, kuna keskkonnaoht või keskkonnarisk võib siiski tekkida, näiteks sõltuvalt tehnoloogilistest eripäradest või mitme käitise koosmõju korral.
- ✓ Luba vs registreering:
  - Registreeringu puhul ei nõuta LHK-d, andmete maht väiksem;
  - Registreeringus kõrvaltingimusi üldiselt ei seata (v.a AÕKS § 82 lõige 3);
  - Registreeringus ei kohaldata avaliku menetluse sätteid – kiirem menetlus;
  - Registreeringu puhul ei pea tasuma keskkonnatasusid.

Õhusaasteluba

AÕKS 4. peatükk 2. jaotis.

- ✓ Õhusaasteloa taotlus sisaldab lisaks AÕKSi § 91 sätestatule ka keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 42 lõigetes 1 ja 3 nimetatud andmeid; õhusaasteluba sisaldab lisaks AÕKSi § 98 sätestatule ka KeÜS § 53 lõikes 1 nimetatud andmeid.
- ✓ Loamenetlust reguleerib KeÜSi 5 peatükk.

Õhusaasteloa taotlus

- ✓ Taotlus tuleb endiselt esitada koos lubatud heitkoguste projektiga (LHK) vastavalt AÕKSi § 91 lõike 5 alusel kehtestatud määrusele.
- ✓ Määruse peamised muudatused:
  - Lõhnaaine ja müra võimaliku esinemise hinnang;
  - Andmed muude tekkida võivate keskkonnahäiringute kohta;
  - Terminoloogia muudatused AÕKSiga kooskõlla viimiseks;
  - Mõistete selgitused (POSid, raskmetallid)

Muudatused LHK tabelites

- ✓ Lisatud tabelid põllumajanduse kohta;
- ✓ Lisatud müra tabel, sh müra seire;
- ✓ Koosmõju tabelit täiendatud märkusega, et hindamisel tuleb arvestada ka väljaspool tootmisterritooriumit asetsevate õhusaasteluba, keskkonnakompleksluba või registreeringute omavate käitiste andmeid.
- ✓ Korrastatud tabelite järjestust, eemaldatud mitte vajalikud väljad, lisatud vajadusel välju.

Lõhn

- ✓ Sisulisi muudatusi ei ole, kaebuse lahenduse seisukohalt jätkuvalt keskne roll ekspertrühmal
- ✓ *Käitiste koosmõju arvestatakse selliselt, et saasteainete väljutamisel mitme käitise heiteallikatest kokku ei tekitata lõhnaaine häiringutaseme ületamist (§ 69).*
- ✓ Täpsemalt on sätestatud nõuded lõhnaaine esinemise vähendamise kavale.
- ✓ Lõhnaaine esinemise hindamist ei teostata kanalisatsiooniehitise kuvas.

Müra

AÕKSi § 56 (1) Välisõhus leviva müra normtase on arvsuurus, mida kasutatakse eri müraolukordade hindamisel käesoleva seaduse §-s 57 nimetatud mürakategooriasse kuuluval alal.

(2) Välisõhus leviva müra normtasemed on:

- 1) müra piirväärtus – suurim lubatud müratase, mille ületamine põhjustab olulist keskkonnahäiringut ja mille ületamisel tuleb rakendada müra vähendamise abinõusid;
- 2) müra sihtväärtus – suurim lubatud müratase uute planeeringutega aladel.

(3) Planeeringust huvitatud isik tagab, et müra sihtväärtust ei ületata.

AÕKSi muutmine sel kevadel

- paragrahvi 254 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Enne käesoleva seaduse jõustumist välja antud õhusaaste- ja keskkonnakomplekslubades kajastatud lenduvate orgaaniliste ühendite lubatud aastased heitkogused summeeritakse, kui need ühendid ei kuulu käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel kehtestatud määruse reguleerimisalasse.“

AÕKSi muutmine sel kevadel

MCP direktiivist tulenevalt täiendused:

- paragrahvi 101 lõiget 1 täiendatakse punktiga 2¹ järgmises sõnastuses:
„2¹) põletusseadme käitamise korral hoidma põletusseadme käivitamise ja seiskamise perioodid võimalikult lühikesena.“;
- paragrahvi 101 lõiget 1 täiendatakse punktiga 8 järgmises sõnastuses:
8) andma Keskkonnainspeksioonile igakülgset abi käesolevas lõikes sätestatud nõuetele vastavuse hindamisel, võimaldades kontrolli tegemist proovide võtmiseks või muu asjakohase informatsiooni kogumiseks.“;

AÕKSi muutmine sel kevadel

- „(3) Kui heiteallika käitaja ei saa tagada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud nõuete täitmist, teavitab ta sellest viivitamata kirjalikult Keskkonnaametit ja kohaliku omavalitsuse üksust ning võtab vajalikud meetmed, et taastada nõuetele vastavus võimalikult kiiresti.“;
- paragrahvi 102 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(1) Käitaja peab õhusaasteloa kehtivuse ajal ja vähemalt kuus aastat pärast selle kehtetuks tunnistamist säilitama kõik talle kuuluvad õhusaasteloa taotlemise, andmise ja muutmisega, selles määratud seirega, nõuete täitmise kontrollimisega, võimaliku nõuetele mittevastavuse ning nõuetekohasuse taastamiseks võetud meetmetega seotud dokumendid ja andmed.“;
- paragrahvi 102 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(4) Käitaja on kohustatud põhjendamatu viivitusega esitama loa andjale õhusaasteloa andmiseks, muutmiseks ja kehtetuks tunnistamiseks ning Keskkonnainspeksioonile keskkonnavalitsuseks kontrolliks nõutavad andmed.“

MCP

- Tuleb Eesti õigusesse üle võtta **19.12.2017**

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32015L2193>

- Reguleerib nn keskmise võimsusega põletusseadmeid-nimisoojusvõimsusega 1-50 MW.
- Direktiiv sätestab 3 peamist nõuet:
  - ✓ Loa omamise kohustus – kehtib ka praegu;
  - ✓ Vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide ja osakeste heite piirväärtused - UUS;
  - ✓ Vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide, osakeste ja süsinikoksiidi seire kohustus – UUS .

KESKKONNAMINISTERIUM

Tänan!